

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— május 2.

(Eötvös — redivivus) A magyar politika rókája a magánélet odujába vonult vissza, a midőn azt hitte, hogy az ő politikai Orfaum-ának egy kerülete sem enged helyet az országnak. A magánélet odujában azonban nem lett „dombos az oldala“, annál fogva érintkezésbe lépett régi jó barátja, Wekerle Sándorral s már is módját ejtette annak, hogy a barátságos miniszterelnök segítségével fölléphessen Budapest III. kerületében — az ottani függetlenségipárt megbontásával. Ó Budán, lehet, kellőleg meitányolják Eötvös tiszta eszlári és egyházpolitikai érdemeit és emlékeit, a mely esetben a Ház visszakapja jóízű humorban gazdag szónokát. Hát helyes, ne kényszerítsük vesztelésre a tehetségeket, jusson mandátuma Eötvös Károlynak. Csak aztán ne tessék kertelni és küllőférezni, ne tessék alattomoskodni, mert akkor ugy fogjuk találni, hogy vele szemben nem Ó Budának volt igaza, a mely talán megválasztja, hanem Nagykőrösnek, a mely elejtette.

*

(„A kedves rokon.“) II. György, Anglia királya egy ízben valamely magas állásra egy távoli rokonát akarta kinevezni, bár a miniszterei a leghatározottabban ellenzték ezt a kinevezést. Lord Chesterfieldnek végre, hosszas rábeszélés után sikerült a királyt szándékától eltéríteni.

— És most kit máltóztatik felségednek erre az állásra kinevezni? — kérdé a lord.

— Bánom is én, miattam az ördögnek is adhatják, — kiáltá haragosan a király.

— És megengedi Felséged, hogy az ördöggel szemben is megtartsuk a szokásos kinevezési formulát, ezzel a megszólítással: „kedves rokon“?

Erre a király jóízűt kacagott. Bizonyos jelölésekkel pedig összhangba hozható ez a derék adoma.

*

(Mikszáth is „megvan.“) Mikszáthot megválasztották Fogarason. Nem bánjuk. — Díz ő, akárhová helyezik. Nem zavar sok vizet, a hatalommal tart ő mindenkoron.

— De hát hol a szabadelvű program? — kérdik tőle, a nagy „partonkivülitől.“

— Nem ér az már egy fogarast! feleli nagy elbusultában a híres palóc.

Uj kép.

— Irta: Gáspár Imre. —

— május 2.

Mult számunk vezércikkében azt a piundesideriumot fejeztem ki, hogy „érvényesüljön az uj Házban a hazafiság, a jellem, a tehetség és ezek tudjanak a nemzeti érdek parancsainak aláhelyezkedni.“ Jámbor óhajok hangoztatása könnyű munka, ezt óhajtja velünk együtt az egész nemzet; majd meglátjuk, hogy felel meg az uj Ház az uj korszakkal járó feladatoknak ugy nemzeti, mint erkölcsi és szellemi tekintetben?

Emlékezés.

Szép, sötét szemedben
Azt olvastam egyszer:
A lét rögs útját
Kis kezed — kezembe
Ugy járjuk meg együtt
Forró szerelemmel!

Langy tavaszra ősz jön,
Hogy az idő fordul . . .
Szép, sötét szemedben,
Lelked tiszta tükrén
Hazug vált az irás? . . .
Én olvastam rosszul?!

Zivuska Andor.

Kalandok a kupében.

A „Szabadság“-nak írta: Szomaházy István.

Mi aktuálisabb téma ilyenkor, mint az utazás? Mikor az erdőkben megmozdul az élet, a vizmosásos kövek alatt fölébrednek álmaiból a bogarak s ősméltósága Ludvigh Gyula elnökgazgató ur komolysn foglalkozni kezd a vasúti menetrend megváltoztatásával, immár nálunk is mind sürűbb csoportok állanak meg kíváncsian a bóröndkereskedők

kirakata előtt. Szomjas pillantások támadnak a gyönyörű angol kofferekre, a pompásan felszerelt necessaire-ekre, amelyekben a kultember minden szükséglete föltalálható. Az első nyitott fiakkerral, mely a Belváros aszfaltján végigrobog, fölébrednek szívünkben a téli álmaikat alvó vágyakozások; első sorban az édes szomjuság, hogy idegen hotelek csillogóan tiszta rőzágyaiban hajtsuk a fejünket pihenőre s néhány hetet a szállodai portások, liftes emberek, table d'hóteremek, vasúti hálókocsik milieujében lebzseljünk át. Budapest a terhünkre van, a színlapokat katzenjammerrel olvassuk s a löverseny-típeket unottan dobjuk félre. Jövel ultramarin kék tenger, sirályként tovasuhanó vitorla, egyhangu hullámverés, mely sok hónap óta felgyülemlott neuraszténiánkat oly csodamódra kiöli a szervezetünkéből . . .

Az ósdi magyar, aki hetven-nyoleven éves koráig nem mozdult ki még egy napra sem a szülőfalujából, ma már épp oly anakronizmus, akár a bökvers, vagy a hősköltevény. Nemesak a Riviéra van tele a tengerre kiruccant magyarokkal, hanem az éjféli nap országa is. A legkisebb faluban is akad immár egy egy vagyonosabb család, melynek nyugalmát felzavarja a legelső tavaszi napsugár s mely apástul, snyástul, leányostul bekvártélyozza magát a pirosbársony fölkébe, hogy Európa egy-egy távoli országán végigszaladjon. Az a boldog idő, amikor külföldre került honfitársaink bátran

megkritizálhatták magyarul a gyorsvonaton unatkozó idegent, végképen megszűnt, mert gyakorta megesik, hogy a kockás sarkú angol (vagyis akit annak nézünk), zengzetes hazai nyelvünkön indit meg ellenünk egy alkalmi lovagias ügyet. Magyarul még a protugál vasúton se szabad rosszat mondanunk valakiről, mert megeshetik velünk, hogy egy békéscsabai ügyvéd ül szemben velünk, a vasúti kocsi plüsskanapóján. Én például sohasem felejttem el azt a bájos kalandomat, mely Róma és Nápoly közt, a csigamódra száguldó celerissimo egy elsőosztályu kocsijában történt velem. Utisapkával a fejemen silabizáltam a Seroa Matild urnó napilapjában, amit valami közbeeső állomáson vettem, csupán abból a célból, hogy unalmamban olasz nyelvgyakorlatokat végezzek. Magam voltam jó darabig, de egyszer csak valamelyik ötperces állomáson, egy fiatal házaspár szállott be hozzám; egy rózsárcu bájos asszonyka, akinek puha, selyem közöny simult karsu termetére s egy angolosan öltözött ifju gentleman, aki az oldalán szivaros tarsolyt hordott s egybéként is igen komolyan adta a világjárás globetrotterét. Tiz mártföldayiról meglehetősen látni rajuk, hogy nászutasok; nemesak a pironkodó menyecskéről, hanem az udvariasan sürgő forgó férjről is aki a lehető legfölsőlegesebb műveletekkel készségeskedett az asszony körül; a zsebkezdőjével leverte a port az ülésről, az ablakot kinyitotta meg

sőt nem a magyarság, hanem éppen a nemzetiségek dolgoztak népcsalással, megfélemlítéssel és egyéb büns eszközökkel. A nemzetiségek ellen szól, hogy nem a nemzeti jogok mellett küzdő többséghez csatlakoztak, hanem a nemzeti törekvések ellen és a reakció mellett szállottak sikkra. — Az új törvényhozás azonban könnyen meg-hiusíthatja egy a nemzetiségi, mint a nemzetközi üzelmeket, hogyha minden igyekezete a nép boldogítására, gondos és becsületes közigazgatás és igazságszolgáltatás helyreállítására, a jólét fejlesztésére, a kis ember fölemelésére fog irányulni. Megelégedett népek nem lehetnek sem nemzetietlenek, sem nemzetközi. *Ellenzék* legyen, de földolog, hogy az ne legyen *ellenség*.

Nem tehetek róla, de bennünket örömmel tölt el az is, hogy báró Bánffy Dezső is mandátumot kapott. Megkészt-e, vagy elhamarkodta-e a dolgait, nem keressük, de hogy e miatt a hatalom kerítésén kívül rekedt, annak eredménye, hogy ellenzéki vezér lett belőle. Ő lesz az új képviselőház magyar ellenzéki vezére; az ő működése szolgáltathatja majd ilyen alakulásokat magvát. Szükséges, hogy ilyen mag is legyen s jóra való gyümölcsöket teremjen.

Földolog, hogy az új Ház többségének *igaza legyen*, akár jó, akár rossz-hiszemű ellenzéssel támadják. — Ha az új kormány és pártja arra fog törekedni működésében, hogy maga *igaz legyen* s azt igazságos politikája révén észre-vezsék a nemzet népei is, akkor a nemzeti uralom állandó marad s a kiterjesztett választási jog alapján össze-állítandó parlament is csak a nemzeti uralomnak válik biztos támaszává.

Az abszolút többség.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 2.

A választások eredménye a ma délig beérkezett jelentések szerint a következő:

Függetlenségi 207, alkotmánypárti 61, néppárti 25, nemzetiségi 21, szász 6, pártonkivüli 5, demokrata 2, szociálista (ujjászervezet) 1 pótválasztás lesz 10, új választás pedig 2 helyen.

E szerint a függetlenségi-párt a szorosabb értelemben vett Magyarországot érdeklő ügyekre nézve, ahol 413 képviselő szavazhat, már elérte az abszolút többséget. Oly kérdésekben, amelyekben a horvát képviselőket is megilleti a szavazati jog, 227 szavazat képezi az abszolút többséget. Előreláthatólag ezt is eléri a függetlenségi-párt, mert még mintegy 40 mandátumra biztosan számíthat.

(A bécsi kormányválság.)

A belső politikai kérdések mellett most a figyelem Bécs felé is fordult, mert ott kitört a kormányválság, a Gautsch kormány megbukott s e miatt a birodalmi gyűlést ma május 10 ig elnapolták, abban a reményben, hogy az új kormány akkora megalakul. Ugy látszik, Hohenlohe herceg lesz az új miniszterelnök. A magyar kormány tagjainak e hétra tervezett bécsi útja az osztrák válság miatt elmarad. Bennünket főképpen azért érdekel az osztrák válság, mivel tudvalevőleg Wekerle bizonyos kérdésekben előleges megállapodásokra jutott Gautschsal. Most ezek a megállapodások semmiek s az új osztrák miniszterelnökkel Wekerlének új tárgyalásokat kell kezdenie.

(Wlassics kinevezése.)

A hivatalos lap mai száma közli dr. Wlassics Gyula kinevezését a közigazgatási bíróság elnökévé. Wlassics, aki egy mint jogász, jogtanár és utóbb közoktatásügyi miniszter kiváló érdemeket szerzett, most tudásának és multjának megfelelő helyet kapott: Wekerle Sándor utóda lett a közigazgatási bíróság elnökségében. Ez az állás annál fontosabb most, mert a bíróság ügykörét alighanem ki fogják terjeszteni és államjogi hatáskört is fognak rája ruházni.

(Ujabb választások.)

Ujabbán megválasztottak:

Szakolca: Cserusch János (népp.)

Galgóc: Fodor Kálmán (alk. p.)
Zsámbokrét: Rakowszky István (népp.)

Berettyóújfalú: Leszkay Gyula (függ. p.)

Abrudbánya: Gróf Üchtritz Emil (alk. p.)

Báránd: Ilyés Bálint (függ. p.)

Komárom: Szász József (függ. p.)

Hosszupályi: Marjai Péter (függ.)

Élesd: Farkasházy Zsigmond dr.

(függetl.)

Gyulafehérvár: László Mihály (alkotmánypárti.)

Körmöcbánya: Vízy Ferenc (független.)

Szil: Rudnyánszky Sándor (függetl.)

Nagyiklód: László László (népp.)

Este 8 óráig ismeretes 351 választás eredménye, amely az egyes pártok között a következőképen oszlik meg:

Függetlenségi :	213,
alkotmánypárti :	63,
néppárti :	26,
ujpárti :	1,
szociálista :	1,
szász :	5,
szerb :	4,
román :	11,
tót	8,
demokrata :	2,
pártonkivüli :	5.

Ezenkívül 10 kerületben pótválasztás, két kerületben pedig új választás lesz.

(Polgárság és katonaság összekötése.)

Dévaról táviratozzák: Ujbányán a választásra kivezényelt katonaságot a felizgatott tömeg kövekkel megdobálta. A katonák közül többen megsebesültek, mire a parancsnok százados sortűzét vezényelt. **5 ember meghalt, sokan megsebesültek.** Az izgalom óriási.

(Véres választás.)

Tenkéről jelentik: Kovásd községben ma délelőtt véres zavargás volt.

becsukta, aztán egy felfújható gumvívankost tett a csillogó szemű kis perszóna karja alá. Mikor végre annak rendje és módja szerint elhelyezkedtek a fiatal asszony kíváncsi oldalpillantást vetett rám.

— Mit gondol — szolt az urához — miféle nemzetségbeli lehet az utitársunk?

A férj is figyelmesen végigmért, egy kicsit habozva nézett franciásan hegyes szakállára, de a kezében lévő Mattino végkép meggyőzte arról, hogy a szakáll perfidül hazudik.

— Hát nem látja, hogy olasz? Még a szemüveg is egészen talján módra áll az orrán. Különben igen boldog lennék, ha az ördög elvinné a kupénkból . . .

Nagy bosszúsággal olvastam tovább a Mattino t, az utitársaim pedig áttértek más beszéd tárgyra. Csakhamar megtudtam, hogy ötnapos házások s hogy a lefolyt éjjelt valami falusi osztériában töltötték. Eleintén az olajos ételkről meg a kövér osztériáról beszélgettek, de a diskurzus nemsokára pikánsabb fordulatot vett: a menyecske szégyenkezve, de azért pajkosan csillogó szemmel jegyezte meg, hogy leánykorában, az intezében, ahol pedig szintén sokat beszélgettek a dolog felől, egészen, de egészen másképp képzelte a házasságot . . . Közben elmesélte az urának, (a gazember csak úgy remegett az izgatottságtól) hogy a leányok miket csevegtek egymás közt a közös háló

teremben . . . Oly nyíltszívűen, annyi fesztelenséggel tárgyalták az ügyet, hogy még a francia bohózatok legtörzsökösebb habituája is belepirult volna a hallgatásába . . . Én egészen a szemem elé tartottam a Mattino t s szinte a lélekzetemet is visszafojtva ügyeltem, nehogy egy szót is elmulasszak a beszélgetésből . . . Nem szégyellem bevallani, hogy pokolian mulattam s néha titkos kárörömmel pislantgattam kifelé az ujságledőből, amikor egyszerre csak fölnyílik a szomszédos fülke kárpitajtaja s az az ujság író kollegám, akivel együtt utaztuk be Itáliát s aki eddig békésen aludt, odabenn, a küszöbön megállva, hangosan így szól hozzám magyarul:

— Terringettét, már az hittem, hogy lemaradt valahol a vonatról . . .

Voltam már tanuja egy-két nevezetesebb megdöbbenésnek; egyszer ott ültem a színházban, mikor az a hír terjedt el, hogy az egész szinpad lángokban áll, de ilyen nagy, ilyen borzadalmas ijedséget még soha életemben nem láttam. A menyecske krétafehér arccal, lehuny szemmel dőlt hátra, a férj pedig horribilis zavarában ráhuzta a kocsi lámpájára a zöld függőnyt, holott kívülről ragyogó napfény áradt be . . . Vagy öt percig tartott ez az állapot, mert magam sem tudtam, hogy mit cselekedjem; akkor azonban már urrá lett bennem a lovagiasság s szerencsétlen kollegámmal együtt áthurocolkodtam a szomszédos benyilóba . . .

Azt hiszem, nem én vagyok az egyedüli utazó, akinek már eféle kalandja akadt. Egy ismerősömnek a mult évben tényleg lovagias ügye támadt valami svéd vasuton, ahol az öcsésével utazott. Szintén egy idegen házaspár szállt be hozzájuk a kupéba s a gyanutlan magyar, sok száz és száz kilométernyire a dunaparti kioszktól, ártatlanul így szólott a testvérehez:

— Mindig azt hallottam, hogy a svéd asszonyok csinosak . . . Ez, mondhatom neked, hogy nem mindennapi majom . . .

A férj erre fölpatant a helyéről s kijelentvén, hogy ő Erdélyben lakik s okleveles mérnök, elégtételt kért az ismerősömtől az inzultusért. Az ártatlan ember csak nagynehezen tudta plauzibilissé tennie, hogy a megjegyzését nem sértő szándékkal mondotta . . .

Mostanában, hogy az utazó évad megkezdődik, talán nem fölösleges hát az én szerény tanácsom, hogy idegen emberre sem miféle idiómán ne tegyünk sértő megjegyzést. Még szanszkritül se. Mert utóvégre nem mi vagyunk az egyedüli halandók, akik a szanszkrit nyelvet beszéljük s a véletlenben van annyi malícia, hogy az ilyen válságos helyzetekben mindig egy hamisítatlan szanszkritot telepít a kupénkba.

Szomaházy István.

A nép a katonaságot és a csendőrséget kövekkel dobálta, egy csendőr súlyosan megsebesült. Erre a huszárság rohamot intézett a nép ellen és azt szétverte. *Hat ember súlyosan megsebesült.*

(Uj főispán.)

Budapestről táviratozzák, hogy a király Fernbach Károly volt országos képviselőt Bácsmegeye és Zombor város főispánjává kinevezte.

(Választások.)

Margittáról jelentik: Szatmári Mór függetlenségi egyhangulag képviselővé választották.

Nyitráról jelentik: Mérey Lajos függetlenségi jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

Léváról jelentik: Ifj. Madarász József függetlenségi párti jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

Sopronból jelentik: Dr. Csizmadia Endre függetlenségi párti jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

Aranyosmaróthról jelentik: Karácsonyi Sándor néppárti jelöltet ellenjelölt nélkül egyhangulag képviselővé választották.

Námesztőről jelentik: Székcsák Ferenc tót nemzetiségi jelöltet 304 szótöbbséggel képviselővé választották.

Besztercebánya. Petrogalli Oszkár dr. függetlenségi párti jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

Privigyéről jelentik, Brestyenszky néppárti jelöltet ma egyhangulag képviselővé választották.

Deésről jelentik: Betegh Imre függetlenségi jelöltet egyhangulag közfelkiáltással képviselővé választották.

Zentáról jelentik: Lovász Andor függetlenségi párti szótöbbséggel képviselővé választották.

Kulpinról jelentik: Hodzsa Milán tót nemzetiségi képviselővé választották.

Marosujvár. Dr. Horváth József függetlenségi jelölt. miután Rózsa Miklós alkotmánypárti viszalépett, az utolsó napon fellépett gróf Mikes pártonkívüli szemben 150 szótöbbséggel megválasztották.

Garbócbogdányból jelentik: Hammerberg László függetlenségi párti egyhangulag képviselővé választották.

Szikszeről jelentik: Szalay László függetlenségi jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

Nagyidáról jelentik: Semssey László alkotmánypárti 14 szótöbbséggel képviselővé választották.

Szepsiből jelentik: Gróf Zichy Géza alkotmánypárti képviselővé választották.

Egyház és iskola.

A debr. ev. ref. egyház iskolaszéke a hó 4-én d. e. 4 órakor az egyház tanács-termében ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek.

Vizsgálati rend a debreceni ref. főgymnasiumban. Május 11.—12.: a VIII. o. magánvizsgálata, május 14.: a VIII. o. vizsgálata; május 16.—18.: írásbeli érettségi vizsgálat. Junius 12.: vizsgálat a rendkívüli tárgyakból. Junius 13.: VII. o. egész nap;

I. o. A.) szakasz d. e. d. e. B.) szakasz d. u. Junius 14.: o. egész nap; II. o. A.) szakasz d. e. B.) szakasz d. u. Junius 15.: V. o. egész nap; III. o. A.) szakasz d. e., B.) szakasz d. u. Junius 16.: IV. o. A.) és B.) szakasz délelőtt. Junius 18.—20.: magánvizsgálatok. Junius 21.—28.: (24 kivétellel) szóbeli érettségi vizsgálat.

Irodalom és Művészet.

Érdekes kézirat. Van Debrecennek egy fiatalon elhalt és hamar elfeledt költője, Nagy Imre, aki Arany Janossal egy időben járta a debreceni collegiumot és aki bátor léptekkel indult a Parnasszus felé, de utját hamar kettévágta a halál. Nagy Imre költeményei között egy most eredeti kéziratban jutott a Csokonai-kör birtokába. Egy 1838-ban kelt és a Bajzáék választékos nyelvén csiszolt versformájában irt névnapki köszöntő ez, melynek versfőiből és versvégeiből az olvasó ki, hogy *Medgyaszay Juliánna asszonyosság éljen jól és sokáig boldogul.* A köszöntő özv. Szabó Istvánné, debreceni uró tiszteletére szól, a kinek fia mellett Szabó József későbbi debreceni ügyvéd mellett nevelésködött akkor Nagy Imre, és a kinek unokája, Szabó István városi adópénztáros most Nagy Imrének ezt az eredeti kéziratát a Csokonai-kör részére ajánlotta fel. — A csinosan kiállított kéziratot a Csokonai-kör ereklyetárába helyezte.

A tavasz.

Ezernyi költők ábrándos zengeményeinek tárgya, beteg fűzfapoéták utolsó mentsvára az ujjászületés évszaka, a tavasz. És a legprózaibb valóság, a kenyérkereset elkésredett harca ugyancsak ebbe az évszakba kapaszkodik, a tavaszba. Ábrándozás és valóság, az álom és a legszárabb igazság tehát mind a tavasz körül forog, mely mentsvára a télen át munka nélkül éhező páriának és mentsvára a kócos fejében kuszált gondolatokat forgató fűzfapoétának, ki ha már nem tud összekalapálni rímekhez témát találni, folyamodik az utolsó eszméhez: jövel oh szent tavasz! A materializmus és szentimentalizmus tehát egyaránt keresi a tavaszt és fel is leli benne mindkettőt azt, amit keres, kielégítést nyeri a szentimentális ábrándvilág és valóra válik a materializmusnak kenyér utáni vágya.

Ha statisztikát lehetne vezetni egyes dolgokról, melyek így alig hozzáférhetők, akkor számszerű adatokkal lehetne igazolni, hogy tavasszal ijesztő mérvben szaporodnak a szentimentális versek, a szerelmes szívek és az elégedetlen szívek. — De távol áll tőlem, mintha most rossz viccét, vagy szellemkedést akarnék gyártani. Egyáltalában nem. De utalni akarok azon természeti kényszerre, melynek ténylegességét a tapasztalat és statisztika fényesen igazolja. Akik figyelmen kívül hagyva minden tény, vakon elmékednek képzelt dolgok és nem tények alapján s így azt vitatják, hogy az emberi akarat szabad, bizonyára azt fogják állítani, hogy ez a tavaszi statisztika véletlen. — Ép így növekedhetnék a szerelem és elégedetlenség télen, ősszel is, de hát ez a növekedés történetesen tavaszra esik. És az is véletlen, hogy ez minden tavasszal megismétlődik. Pedig ha egy kissé szélesebb látókörrel tekintünk, dehogymondhatjuk, hogy ez véletlen, dehogymondhatunk ilyent. Ez termé-

zeti kényszer, melynek az egyén nem állhat ellen, mivel a természet ölen, tehát a természet befolyása alatt él.

Magam sem vagyok hajlandó feltétlenül elfogadni azon elvet, melyet Quetelet óta annyi filozófus követ és fejleszt vaskövet kezességgel, hogy t. i. az emberi akaratot mindenben fizikai tényezők igazgatják. Szóval az ember csak báb a fizikai, természeti ható erők kezében. Ennyire nem megyek, mivel meg vagyok győződve, hogy az embernek pszichikai lény van, amely pszichikum azonban nem állomány, nem alany, hanem megnyilvánulás és pedig az akaratú proceszusban igen erősen számot tevő megnyilvánulás. Epen ezért az emberi akarat igenis pszichikailag, vagy ha úgy tetszik: biológiailag, tehát az egyéni természet által determinálva van. Hanem a külső természetnek is kétségtelenül meg van a maga óriási befolyása, de mindig az egyéni természet útján. A befolyás tehát nem annyira fizikai determinizmus, mint inkább a helyesen értelmezett milieu hatása. A Thaine milieu elmélete az, mely ezen ténnyre átvive a természeti hatást leghelyesebben magyarázza meg.

S itt, a tavasz jelenségeinél ugyancsak a milieu érvényesülését észlelhetjük, a természeti milieu jót, melynek kényszerhatása alól kitérni lehetetlen. A tél dermedtsége után a természet mintegy újraéled. Ez nem frázis, de szemmel látható tény. S az emberi szív nagyon erősen fogva van a természet rablincselől. A tél fagyossága, dermedtsége dermedtté, sívárrá teszi az ember gondolat és érzésvilágát, bizonyos fásultság, érzéketlenség fog el mindenkit, kivéve természetesen azon eseteket, midőn az ember sikerrel küzd mesterségesen a természet ellen. De egyébként a fásultság jellege állandó. Jön a tél után a tavasz, éled a természet és az egyénben a milieu hatása alatt felébred az életkedv, melyet a tél fagyossága kioltni készült. Felébred az életkedv, hevesebben pezseg a vér, lángra lobban a temperamentum, a hidegtől érzéketlen izmok felengednek: a természettel együtt újraéled az egyén is.

És ez az ujjászületés magával hozza az egész ember ujjászületését. Vágyak, ösztönök ébrednek benne, melyek télen mérséklődtek. Így ébred tavasszal a szerelem és a statisztika (ha lenne ilyen) bizonyíthatná, hogy ez a tavaszi szerelemfakadás sem frázis, hanem kétségtelen igazság. Az anyakönyvvezető itt nem hiteles fórum, mivel idáig nem visz a tavasz. Az a szerelem csak nyáron érik meg és erről, hogy milyen befolyással van a nyár a szerelemre, már hiteles adatokat szolgálhat a házassági statisztika és a — büntető bíróság.

De az ujjászületéssel, az életkedv ébredésével az ember izmait is duzzadni érzi az erőből, a temperamentumtól. — Féktelen vágygyal követeli kívánságainak érvényesítését, nyugtalankodik, elégedetlenkedik. A történelem rája a tanu, hogy a népek forradalma mindig tavasszal indult meg. Ezért rettegik a Balkánon most is minden évben a tavaszt és talán ezért ünnepli a világ minden munkása május 1-én, a tavasz napját és nem a polgári újévkor a szociális eszmék, a munka ünnepét.

Ahol állandóan egyenlő forrósággal tűz a nap, ott nincs tavasz a természetben, nincs a szívekben sem. Ott nem ébred fel a tavaszi szerelem, nem háborog az elégedetlenség, mert nem lévén a természetnek ujjászületése, nem követel az egyén is ilyent. És a szaharai poéták bizonyára nem is énekelnek a tavaszról, de a mieink — annál többet. Mert ez is velejáró. A lírai költészet két leghatalmasabb motívuma a szerelem és szabadságérzet ekkor lobog legmagasabban, természetes hogy a költészetnek is bő tápot nyújt és a fűzfapoézis, mely az igazi, benső

Sirolin

Emeli az étvágyat és a kedélyt, megszünteti a köhögést, váládékat, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulezis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintegy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerértárolóban. — Ára üvegenként 4.—korona

költészetet affektálja, szintén ekkor éri virágkorát és a tavaszt valija istenének. A tavasszal ébred a természet, ébrednek a szívek, az ember azt hiszi, hogy ő szeret, ő elégedetlenkedik, pedig kénytelen erre, kényszeríti a milieu, a természet. Ez pedig követelő basa, megköveteli a maga numerusait és az egyén engedelmességét, nem tud ellenállni, tehát szeret, elégedetlenkedik és — verset farag.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— május 2.
(Pesti rigmusok.)

Kortebeszedről jövök éppen,
A torkom s lantom berekedt,
Ne várjon tehát most senki tőlem
Magasan szálló éneket.

Hangom nincsen már egy tikarcnyi,
Ugy hápogok, miként a lud,
Csak az vigasztal, hogy a többi
Szónok már hápogni se tud.

Az ingem esténként csuronviz,
Hogy kicsavarni is lehet,
Ha ez se hat, úgy nem tudom mi
Győzhetné meg a lelkeket?

Őn, persze azzal nem törődik,
Szeretve tisztelt képv. jelölt,
Hogy csekélységem utcahosszat
Az ön győzelméért üvölt.

Hogy asztalról asztalra állva,
És székeken, létrán, padon,
Naphosszat, késő éjszakáig
Az ön erényit harsogom.

Hogy éljenet orditok szünetlen
Önök, a helyt, hogy az alatt
Ágyamban kinyújtózva otthon
Jól kialudnám magamat.

Sebaj, mélyen tisztelt jelöltünk,
Én majd valahogy pihenek,
De ön, — bizvást hiszem s remélem, —
Munkáját akkor kezdi meg! . . .

Fenő.

Széplaki-émlékünnepély.

— május 2.

A lapokból ismeretes, hogy a jogász ifjuság — hogy kegyeletét lerója a debreceni jogakadémia első tanára, Széplaki Pál iránt emléktáblával akarja megjelölni lakóházát s ez emléktáblát ünnepély keretében fogja leleplezni.

Az ifjuság tud lelkesedni, dolgozni, de midőn a szükséges anyagi erő nem áll rendelkezésére, a legnagyobb kitartással sem képes célját megvalósítani. Most is a legteljesebb szorgalommal munkálkodik a kegyelet ünnepély megvalósításán, azonban olyan akadály lép az elé, melyet az ifjuság a maga erejéből leküzdeni nem képes.

Hogy az emléktábla felállítására szükséges költség rendelkezésünkre álljon, kiadtuk nagytiszt. Balogh Ferenc theol. tanár urnak azon értekezését, melyben a jogakadémia keletkezését és fejlődését vizsgálja s az euf. tartalmazó füzeteket szétküldtük a közönségnek számítván arra, hogy adományaival lehetővé teszi az emléktábla felállítását. Minthogy azonban a kellő összeg még most sincs meg, hogy szép és magas tervünket mégis megvalósíthassuk: ismételten bizalommal fordulunk a város nagy közönségéhez, remélve, hogy támogatását ezúttal sem tagadja meg az ifjuságtól.

A rendező bizottság.

— **Előljárási ülés.** Az iparteatület előljárási ülésén, esütörtökön délután négy órakor tartja meg havi rendes ülését Zelin-ger Ede elnöklése alatt. Az ülésen az április havi ügyeket referálják és a szakosztályok felterjesztéseit intézik el.

— **A rendőrtisztviselők fegyelmi ügye.** Ma egész napon át folytatta Vecsey Imre főjegyző ebben a bonyolult fegyelmi ügyben a vizsgálatot. Miután ma már a hátralevő tanúk nagy részét kihallgatta, bizonyosra vehető, hogy a szerencsétlen rendőrtisztviselők ügye e hó 5-én a fegyelmi választmány elé kerül. Valószínűnek látszik, hogy, a volt darabont belügyminiszter által olyan dühvel kezdeményezett fegyelmi ügy a megvádolt rendőrtisztviselők, felmentésével fog végződni.

— **Május 1.** Május elsejének szép napját vidám kedvvel ünnepelte a város közönsége. A munkások kivonultak a zöldbe, a mulatóhelyek, a kertek esőndjét fölverte a tavasznak örvendő közönség vigassága. Nagyszámu közönség vonult ki a Nagyerdőre is. — Tegnap nyílt meg a Boockay-kert nagyidénye is. A telep nyaraló közönségének és a kirándulóknak nagy kényelmére szolgál a d. u. 2 órakor induló különvonat is, a melyet tegnap különösen sokan vettek igénybe. A megnyitás vidám lakoma és táncvigalom keretében folyt le, a melyben Debrecen előkelő közönsége szépen volt képviselve. Megalapít hatjuk, hogy a telep szépen fejlődik és virul. Valóságos áldás az a közönség kiránduló helyek nélkül szűkölködő debreceniekre nézve. Ez bizony egyúttal a jó férjek nyaralóhelye is, a mit már a sűrűn elhelyezkedett nyaralók felirataiból is kitűnik, mert azok tetemes része a villák uradinek nevét viseli, lévén az uri kényelemmel rendezett, vendégszerető házak közt Eszter háza, Lujza, Czelesztin, Czelesztin-lak sat. Debrecenből számosan vettek részt a megnyitó ünnepélyen. A lakomán felköszöntöket mondottak Berényi Lajos, üzletv. osztályvezető, Bernát Kalmán titkárság és mások. Jelen voltak a Bernáth, Dezső, Fráter, Justh, Motesiczky, Szunyogh, Weszprémy családok tagjai sat. Csaknem teljes számmal jelent meg a M. A. V. tisztikara és számosan jelentek meg a hadházi intelligencia köréből is.

— **Nincs felségértés.** A debreceni m. kir. törvényszék április hó 29-én kelt végzésében beszüntette azt a felségértési pört, a melyet a „Szabadság“ ez évi 64. számában megjelent „Pulicidae“ című vezércikk miatt indított meg Gáspár Imre, a közlemény szerzője ellen. Barabás Ernő munkatársunk felségértési pöre szintén véget ért. Egyúttal a boldog tőzsdéknek visszaadták az ott elkobzott számokat is. Nincs egyéb tennivalónk, mint az, hogy a letűnt rendszer terén feltűnt, aztán hamarosan eltűnt kir. ügyészek, dr. Várady Sándor urnak köszönetünket fejezzük ki a kitűnő reklámért, melynek kellemes hatását minden tekintetben éreztük.

— **Választmányi ülés.** A szabó szakosztály választmánya ma délután az iparteatület tanács termében ülést tartott, melyen folyó ügyeket intézték el.

— **Jegyzetek.** Tisztelettel arra kérem fel „Jegyzetek“ című művem aláírási íveinek tartóit, hogy azokat címemre (Darabos u. 38.) vagy a Csáthy-féle, könyvkereskedésbe beszolgáltatni mielőbb sziveskedjenek. Gáspár Imre.

— **Dalostély.** A debreceni „Kossuth-dalkör“ május hó 5-én, szombaton este a Bika-szálloda dísztermében fogja megtartani ez évben első dalostélyét Kókert Gusztáv karnagy vezetésével és Kiss Béla zenekarnak közreműködésével. Ezen fiatal dalkör dícséretre méltó szorgalommal igyekszik hivatásának megfelelni. Most is azon törekszik, hogy a dalkörműködés közönségnek élvezetes estélyt szerezzen. A változatos műsor a kö-

vetkező: 1. Nyitány. Előadja Kiss Béla zenekara. 2. Estét harangoznak . . . népdal egyveleg. Hoppatól. Előadja a dalkör. 3. Bordal. Abonyitól. Előadja a dalkör. 4. A magyar nép kesergője, Dankó dalok. Előadja Boross Ferenc a dalkör tagja. 5. Balatoni nóták. Gaáltól. Előadja a dalkör. 6. Kossuth-induló. Mértőtől. Előadja a dalkör. Műsor után reggelig tartó tánc következik.

— **Majális a Nagyerdőn.** Kedves mulatság színhelye volt ma a nagyerdő. Az abeles polgári iskola növendékei tartották ott szokásos majálisukat. A kora délutáni órákban a babaarcu fehér ruhás leánykáknak és a rövid nadrágos ifjú úriások egész serege lepte el az erdő pázsitját, vidáman szórakozva, játszadózva a szabadban. Folyt a labdázás, cicázás, társalgás stb. A fiú növendékek lelkesen adták a lovagot és egymást tullicitálva tették a szépet, a kis nimpháknak. Csengő kacagástól, kedves pajkoskodástól visszhangzott a csendes környék. — Este a nagyobbak részére a Dobos pavillonban táncmulatság volt, mely a hajnali órákig eltartott.

— **Az iz. hitközségi tagok figyelmébe.** A Adebreceni izr. hitközség vasárnap tartotta tisztújító nagygyűlésén elnökül megválasztott és jelenleg Bécsben tartózkodó Reichmann Ármint a választási bizottság táviratilag értesíti erre megválasztásáról, ki a táviratra Falk Lajos bizottsági elnökhöz sürgönyválaszt küldött és ebben felkérte, hogy közölje a választókkal halás köszönetét és azon ígéretét, miszerint a hatodizben reá ruházott elnöki tisztségében — ha egészsége engedi, tovább is tehetsége szerint örömmel fogja a hitközség ügyeit vezetni.

— **Gyanus kutyamarás.** Még április 6-án feljelentést tett a bűnügyi osztályon Matolcsy Lajos paplankészítő, hogy Rotter Rudolf kutyája megmarta 7 éves Miklós nevű fiát. A kutyát az állatorvos kiirtatta, de a bűnügyi osztály a feljelentést csak május 1-én tette át a mezőrendőrséghez, ahol Hosszu Vazul állatorvos azonnal hívatta a szülőket, hogy gyermekét felküldesse a Pasteur-intézetbe, de a megmarta gyermek apja még ma délután sem jelentkezett. Az állatorvos a kiirtott, gyanus ebet kiásatta, de az már teljesen feloszlásnak indult, mindazonáltal megállapította, hogy a kutya beteg volt és nem lehetetlen, hogy megveszett. A kutya a gyermeket a lábán marta meg, de ha veszett volt és a felszivódás megtörtént, a boldogtalan gyermek élete aligha menthető meg, mert a rettenetes betegség ki fog törni rajta.

— **Szédelgő cselédleány.** A rendőrség letartóztatta Kakó Klára tiszaroffi cselédleányt, aki ellen a nap folyamán két feljelentés is érkezett lopás és sikkasztás okán. A leányzó Stern Salamon kereskedőnél szolgált, akinek rövid szolgálataideje alatt több holmiját elemelve megszökött. Ezt megelőztleg Kaufmann Leopoldné Széchenyi-utcai lakos szolgálatában állott, akinek nevében Gerstner Kálmán szatócsától kicsalt 10 korona értékű különféle árut. A rendőrség büntetése kitöltése után eltoloncoltattja.

— **Halálozás.** Ószinte részvétellel értesülünk özv. Szikszay Józsefné, szül. Gáll Jozefa urnó haláláról. Az elhunyt hitvese volt néhai Szikszay Józsefnek, ki nagy érdemeket szerzett Debrecen kereskedelmének felvirágoztatása körül s alapítója volt a Margit-fürdőnek. A megboldogult általános tiszteletnek örvendett matrónát nagyszámu rokonság gyászolja, ezek sorában fia, Szikszay Gyula. önk. tüzoltó főparancsnok s a Margit-fürdő tulajdonosa. A családi gyászjelentés itt következik:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, felejtethetlen édes anyánk, nagyanyánk, testvér, sógornónk, és áldott emlékü

rokonunknak özv. Szikszay Józsefné szül. Gáll Josefának f. hó 1-én délelőtt 11 órakor, életének 84 ik, özvegységének 11 ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei f. hó 3-án délelőtt 10 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint Piac utcai 26. számú gyászháztól, a Szent-Anna utcai róm. kath. templomban megtartott engesztelő szent mise után a Kossuth utcai családi sí-boltba örök nyugalomra tétetni. Mely vég-tisztelettel rokonainkat, barátainkat, ismerőseinket szomorodott szívvel meghív-juk. Debrecen, 1906. Május hó 2-án. Gyer-mekei és unokái: Albert, nejevel Veres Vil-mával és gyermekeivel; József, Imre ne-jével és gyermekeivel; Olga Sándor, és Jenő. Gyula nejevel Jablonczay Margittal és gyer-mekeivel; Margit férjével Bikiály Ernővel és Gyula. Testvére: özv. Klinkhardt Fri-gyesné Gáll Julianna. Veje: Csathó Ferenc táblai elnök nejevel: Pallay Etelkával. Só-gornója: özv. Makó Istvánné szül. Szikszay Julianna gyermekeivel: özv. Gáll Józsefné szül. Kaffka Terézia gyermekeivel; Csathó Gabriella férjével Halász Jenőné gyer-mekeivel; Csathó Ernő. Valamint, sógor, nász, vagy a közeli és távoli rokonok nevében is. Örök világosság fényeskedjék neki!

— **Béke a szinpadon.** A következő nyilatkozat közlésére kértünk fel: A Zilahy Gyula ur és közötte fennforgó ügy a mai napon elintéződött. A midőn ezt tudatom a tekintetes szerkesztő urral, egyben kötele-séget érzek annak kijelentésére, hogy az a vitás, sőt inkább kellemetlen ügy, a mely miatt szerződésemet felbontottam — tévedése-ken alapult. Engem itt Debrecenben félre-vezettek egyesek, pedig hát Zilahy igazgató ur, mint most megtudtam személyem iránt mindekor a legnagyobb udvariassággal vi-seltetett. A pártomat fogta, meg is védett a méltatlan támadásoktól. Sajnos ezt csak most tudtam meg. Miután ma mindent elsimítottunk, szíves tudomására hozom, hogy Zilahy Gyula ur szintársulatából megmaradok és vasárnap a Bagdadi hercegnőben lépek elő-szór a debreceni közönség elé. Igen kérem a tekintetes szerkesztő ur és a közönség jó indulatát. Szívvelyes üdvözléssel: Debrecen, 1906. május hó 2-án. Lukács Juliska.

— **Uj iparosok.** A rendőrfőkapitány-ságtól a múlt hónap második felében az alábbi iparosok váltottak engedélyt. Szepesi Péter asztalos Zöldfa u. 10. sz. a. Tóth Fe-renc cipész Péterfia u. 5. sz. a. Ökrös Istvan cipész Domb u. 3. Weisz Margit női szabó Szt. Anna u. 9. sz. Bányai és Németh mű-lakatos Bethlen u. 52. sz. a. Kárpuli Kázmér borbély és fodrász Csapó u. 77. sz. a. Freich Adolf czimfestő Hatvan u. 52. sz. a. Hajdu Miklós cipész Mester u. 42. sz. a. Szabó Bálintné Fekete Sára vendéglős Kétmalom u. 16. sz. a. Szabó Sándor talyigás Ujföld 139. sz. a. Ruzicska Gyula fényképész Piac u. 34. sz. a. Bíró Géza trágyaértékesítő vállalat Barcsai telep. Schirf Henrik nyerstermény ker. Tizenhárom város u. 11. sz. a. Ottoma Mustafa szőnyegkeres. Piac u. 38. sz. a. Demeter Istvánné szatócs Kigyó u. 3. sz. a. Schirf Dávid nőidivat és rövidáru ker. Piac u. 19. sz. a. Diamantstein Adolf rőfös rövid-áru ker. Piac u. 24. sz. a.

— **Megszüntetett gondnokság.** A hivatalos lap érdekes hírt közöl egy gond-nokság megszüntetéséről, amelynek elrende-lése annak idején nagy feltűnést váltott. A gondnokság megszüntetésére vonatkozó ren-delkezés ekként hangzik:

„A budapesti kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy gróf Dégenfeld Schom-berg Imre téglási születésű, 36 éves, evan-gélikus református vallású, nagybirtokos és főrendiházi tag budapesti lakos ellen a 41.855—904. sz. ítélettel az 1877. évi XX. t.-c. 28. ának a) pontja alapján elrendelt gondnokság a 11.808—906. sz. jogerős íté-lettel megszüntetett. Budapest, 1906. évi április hó 18. A budapesti kir. törvényszék.”

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Allandó fénykép-kiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakóban.

x **Utazók és ügynökök** fix fizetéssel és jutalékkal felvételnek Skhweitzer Testvé-rek cégnél Debrecenben, Piac utca 56.

x **Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrőt**, mert legjobb bajsznövesztő és ápolószer az összes bajszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 fillérért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész, Debrecen, Kossuth-utca. 107—x 41.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz haj-szesz. Kétféle heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olososága miatt mindenki használhatja. Ár csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógy-szertárában, Piac-utca.

x **„Sirolin Roche“** a creosot-gyógyke-zelésnek teljesen új utat nyitott, mivel ugyan maga is creosot preparatum, de teljesen mé-regmentes és kellemes ízű. Tüdő- és gége-tuberculosisnál tehát legjobban ajánlható. Az orvosok egyhangzóan nyilatkoznak annak kiváló jó hatásáról ezen súlyos be-tegségek ellen. „Sirolin Roche“ minden gyógy-szertárban kapható.

x **Arany Bika** kávéházban minden este ci-gányzene.

Munkások és rendőrök harca.

Csata a dohánygyár előtt.

Kőzapor és kardlapozás.

(Saját tudósítónktól.)

— május 2.

Május elsejének rendszerint megvan a saját külön szencziója. Olyan nap ez, mely nem mulhat el „ünnepi“ vonatkozású ese-mény nélkül. Az illetékes gondviselés min-dig szokott csak természetes, hogy most sem feledkezett meg — ilyenről gondoskodni. Mikor kínálkoznak alkalom a terrorizmus és inzultusra azoknak, akiknek ez a célhoz az eszközök ha e napon nem.

— Az történt ugyanis, hogy az ünnepi hangulattól áthatott szociáldemokrata mun-kások, egy csapat munkában levő gyári munkást erőszakkal ünneplésre akartak kény-szeríteni és felhevülésükben összetűztek a köteleességüket teljesítő rendőrökkel, akik törekvésükben meggátolták őket. Volt nagy kardlapozás, kék és zöld foltokkal tarkítva menekült ki merre látott, minthogy a rend-őrök kénytelenek voltak a nagyon agyar-kodó és fenyegető magatartást tanúsító szo-cialistákat szétkergetni.

Az eset színhelye a Szent Anna utca végén levő tér volt, ahova már a kora reg-geli órákban nagy tömegekben vonultak fel a szocialisták, hogy a dohánygyárban — mely nem tartott munkaszünetet — a munkát megakadályozzák.

Mintegy kétezer főnyi tömeg körül-kerítve a gyárat a vezetőkkel élén fenyege-tőleg követelte a munka beszüntetését és csatlakozásra szólította fel a munkásokat.

Puskás Károly gyárigazgató a felhi-vásra nyomban utasítást adott a gyárban dolgozóknak, hogy aki akar elmehet ünne-pelni. Erre egy körülbelül 400 főnyi csapat csatlakozott is a tömeghez, mely azonban nem elégedett meg ezzel, hanem követelte, hogy a gyárban egész napra szüntessék be

az üzemet és az összes munkások hagyják félbe a munkát.

Az igazgató látva a dolognak hovato-vább veszedelmessé fejlődését, telefonált a rendőrségre védelemért, mire a központból Poresin őrsparancsnok vezetésével öt rendőr csakhamar kivonult a gyárhoz.

Mikor a szocialisták a rendőröket kö-zeledni látták, még fenyegetőbb magatartást tanusítottak.

Az őrsparancsnok szétoszlásra szólította a tömeget. A felszólítás azonban ered-ménytelen maradt. Többen gorombáskodni kezdtek a köteleességüket teljesítő rendőrök-vel, szidalmazták őket. Majd pedig ellenük támadtak.

A kis csapat kénytelen volt meghátrálni az akkorra már több ezer főre felszaporodott tömeg elől. — Az őrsparancsnok segítségért telefonált a bünygyi osztályra. Onnan Mile Pál fogalmazó Domokos őrsparancsnok veze-tésével 10 rendőrt azonnal kiküldött a szo-rongatottak segítségére.

A segítő csapat éppen jókor érkezett. A sok szocialista ugyanis akkorra már egészen bekerítette a hat szál rendőrt, akiknek hely-zetük nagyon is veszedelmessé kezdett válni.

Az új csapatot a tömeg középárral fo-gadta. Két rendőr egy egy kődobástól találva fején könyebben megsebesült.

Hanem akkor aztán megkezdődött a tánc. A rendőrök kardot rántottak és néhány pernyi heves összeütközés után szétkergették a szocialistákat, akik ahányan voltak, annyi felé szaladtak.

A küzdelem után helyreállott a rend. Rö-vid idő múlva újra tömörültek a szocialisták, de másodsorban mertek támadni, mert időközben kivonult Mihályi felügyelő még 20 rendőrrel. Azigy immár tetemesen felszaporodott fegyve-res erő láttára megjuhászodva, csendben elvo-nultak.

A lefolyt küzdelemben — többé, kevésbé súlyosan — sokan megsebesültek. A többek között megsérült Horváth Gusztáv az ismert szocialista vezér is — A rendőrség a tömeg vezetői ellen az eljárást megindította.

SPORT.

| **Nevezések a május 27-iki sző-vetségi tornaünnepre.** Az egyesület jelent-kezésnek határideje április hó 28-án jár le s tegnapig 20 egyesület jelentette be részvételét a versenyeken, összesen körülbelül 425 tag-gal. Minthogy a Magyar tornaszövetségnek 56 egyesület a tagja s helybeli rendezőség leg-alább a tagok felének az eljövételére számít, azért az egyesület és a labdaversenyben részt-vevő csapatok jelentkezésének idejét a tor-naegyesület választmányja május 5-ig meghos-zabbította s erről a még nem jelentkezett egyesületeket értesítette. Eddig a következő egyesület jelentkeztek: Budapestról a postá-sok (37 taggal), Nemzeti T. E. (25), Budai T. E. (30), Tornacsaló (68), Egyetemi Atl. C., Keresk. Alkalmazottak Sportcsapata, Testgyakorlók (25); VIII. ker. T. és V. E. (25); vidékről: Aradi Atl. C. (24), Eperjesi T. és V. E. (30), Kaposvári T. K. (19), Kas-sai A. C. (8), Kassai jogász Sp. E. (31), Kőbányai T. E. (10), Pécsi T. E. (10), Sárospataki Akad. T. E. (12), Nyiregyházi T. és V. E. (14), Szegedi T. E. (8), Te-mesvári T. E. (18), Soproni Torna és Tűzoltó E. (4). Feltűnő Debrecen közeli környékének gyér jelentkezése; Szatmár, Nagykároly, Máramarossziget, Nagyvárad, Miskolc, Eger, Békéscsaba, Hódmezővásárhely stb. Ott nincs egyesületi tornaszás? A debreceni tornászoknak ugyancsak kell még készülniök, hogy az idejövő bajtársak mögött szé-gyenben ne maradjanak.

SZÍNHÁZ.

M Ő S O R:

Szombat, május 5-én: „Nebántsvirág.“ Operette. (C.)

Vasárnap, május 6-án, d. u. 3 órakor: „János vitéz.“ Daljáték. Bérletszünet. Este: „Bagdadi hercegnő.“ Színmű. Lukács Juliska felléptével. (A.)

Hétfő, május 7-én: „Varjúék.“ Bohózat. Ujdonság. „Pillangó kisasszony.“ Dráma. (B.)

Kedd, május 8-án: „Csöppség.“ Vigjáték. Utolsó előadás. (C.)

* **M. Szoyer Ilonka vendégszereplése.** Az utó-szezont érdekessé és tartalmassá teszik a gyors egymásutánban következő vendégszereplések Vasquez Molina grófnő hatalmas művészete után ismét a m. kir. Opera egyik kiváló művésznőjének, M. Szoyer Ilonkának gyönyörű énekében és szép játékában gyönyörködik a debreceni közönség. A kitűnő művésznő tegnap a „Cigánybáró“ Szeffijában, ma a „Hoffmann meséi“-nek hármias szerepében lépett fel; tegnap — május elsejének kirándulásra csábító kellemei miatt — csak félház, ma zsufolt nézőtér előtt. Gyönyörű hangját, kiváló ének-művészetét a debreceni közönség kedvelt művésznője mindkét este egész teljességében ragyogtatta, ma pedig különösen megragadott bármely kiváló drámai művésznőnek is dícséretére való játékával. A közönség színni nem akaró tapsal és éljenzéssel jutalmazta művészetét. Karacs Imre (Hoffmann) néhány számban szép hatást ért el énekével.

* **Fóti Frida ünneplése.** Szombaton, a „Nebántsvirág“ Denise de Flavinyjében lép fel utoljára ebben a szezonban, Fóti Frida, a színtársulat szubrettje. Ugy érte sülünk, hogy tisztelői ezen alkalommal nagyobb szerű ünneplésben akarják részesíteni. Már hetek óta készítik elő ezt az ünneplést.

TAVIRATOK.

Öngyilkos hivatalnok.

Budapest, május 2. Nagyváradról jelentik: Rékai Károly fővámellenőr ma föbe-lőtte magát s azonnal meghalt. Tettének oka: családi viszály.

Ehunytt koronaőr.

Budapest, május 2. Radvánszky Béla báró koronaőr ma délután budapesti lakásán hirtelen meghalt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 2.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv csekély. Lanyha irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba 10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafajok közül zab szilárd, tengeri tartott, rozs öt fillérrel olcsóbb, többi változatlan. Idő: borult.

Buza áprilásra	16.10—12.
Buza májusra	16.44—46.
„ októberre	—
Rosz áprilásra	13.50—52.
„ májusra	—
Zab áprilásra	16.30—32.
„ októberre	12.90—92.
Tengeri májusra	13.50—52.
„ júliusra	13.70—72.
Repece augusztusra	27.70—90.

Főispáni eskü.

Budapest, május 2. Pozsonyból táviratozzák: Bittó Dénes főispán ma tette le esküjét. Jelen volt Apponyi Albert gróf is; lelkesen megéljenztek.

Törvénykezés.

— **Sulkovszky herceg gondnoksági ügye.** Dr. Tagányi Sándorné szül. Sulkovszky Ida hercegnő 1903 évben dr. Pilbatsek Alfréd ügyvédje útján válópört indított férje dr. Tagányi Sándor ellen s eg szersmind kérte az aradmegyei árvaszéket, hogy férjét a Sulkovszky uradalom vagyongazdálkodó gondnoki tisztjétől hűtlen kezelés miatt mozdítsa el és a hercegi birtokokat adja bérbe. Dr. Tagányi Sándor, hogy ezt meghiusítsa, a herceg nevében kérvényt adott be a honi Ametsgerich-hez, melyben kérelmezte a hercegnak a gondnokság alól való felmentését. Másfél évig folyt a vizsgálat ezen ügyben kihallgattak pro és kontra több mint száz tanut, akik sok érdekes momentumot tártak fel, a herceg életéből, Forell, híres zürichi pszichiater is véleményt adott a herceg elme-állapjáról s többek között oda nyilatkozott, hogy a herceg moral ensanytiben szenved. Tegnap döntött végérvényesen a bonni Amtsgericht ezen ügyben s a herceget kérelmével elutasította, továbbra is gondnokság alatt hagyta.

Szerkesztői-posta.

J. G. 1.) Prestige (olv. presztizs) fény, varázs, nimbus, fölény; ezenkívül bűvészet, varázslat. Prestidigitateur (prezstidizstatör) az olasz presto (gyors) és a latin digitus (ujj) összetétele; gyorsujju bűvészt jelent.

2.) Tudomásul vesszük, hogy a „Pallas-Lexicon“ az 1867-iki felelős minisztérium névsorából kihagyta a Horváth Boldizsár nevét. Ez bizony hiba, de nem segíthetünk rajta. Irja Ön be a saját példányába!

Z. A. „(Sors“ sat.) Köszönjük. Nem méltóztatnék aktuálisokat is próbálni?

A japáni utazó. Nagy tárgyhalmaz miatt csak később, esetleg a pünkösdi mellékleten közölhetjük.

Közgazdaság.

Az alsó szabolcsi tiszai ármentesítő társulat zárószámadása. Az alsó szabolcsi tiszai ármentesítő társulat 1905. évi működését megvizsgáló felügyelő bizottság jelentése hűen beszámol az 1905. év pénzügyi eredményeiről. A terjedelmes je-

lentésből közreadjuk a következő adatokat: A bevételek és kiadások összegezésé folytán megállapítható, hogy az előirányzott összeg-nél 60,791 koronával kevesebbet adott ki a társulat; ennek folytán a tényleges megtakarítás, — miután az új kölesön nem véte-tet fel — s a rendkívüli kiadásokra hagyott összeg sem használtatott fel, a tényleges megtakarítás 10,862 koronára rug.

Ennek alapján a szokásos felmentvény megadását javasolja a felügyelő-bizottság a közgyűlésnek, amely e hó 12-én lesz a társulat székházában.

Az Iparkamara Karcagon. A debreceni kereskedelmi és iparkamara kerületében szervezett háziipari téli tanfolyamok most tartották sorra évzárásukat, munkakiállításával kapcsolatban. A legutolsó ily záró kiállítás tegnap, május 1-én folyt le Karcagon. Ez alkalommal a kamara egész elnöksége megjelent Szávay titkárral az ünnepekre, melynek lefolyása lélekemelően kelvős volt. A kiállításon a karcagi kitanított földmives leányok 2000-nél több szebb-nél szebb tárgyat készítettek. A kiállításon Tapossy rendőrfőkapitány iparhatósági biztos tartott szép beszédet, melyre Szabó Kálmán orsz. képviselő kamarai elnök, majd Serly Ede alelnök és Szávay titkár választottak különös elismeréssel emelvény ki a tanfolyam vezetőjét, Tarsay Jolánt. Délben a város hatósága ebédet adott a kamara tiszteletére amikor természetesen számos lelkes felköszöntő hangzott el.

Városi Színház.

Bérlet 175. szám (A)

Csütörtök, 1906. évi május hó 3-án:

Szoyer Ilonka utolsó fellépte:

DENEVÉR.

Operette 3 felvonásban. Írták Haffner és Geneé. Zenéjét szerette Strausz János. Rendező Polgár Sándor. Karnagy Fekete Oszkár.

S Z É M É L Y E K.

- Éjstenstein Gábor — — Ternyei Lajos.
- Rozalinda, neje — — Zilahyné S. V.
- Franck, fogház igazgató — Polgár Sándor.
- Orlovszky herceg — — Radó Anna.
- Alréd, énekes — — Karacs Imre.
- Dr. Falke, jogtudor, jegyző — Bay László.
- Blind, ügyvéd — — Szabó Gyula.
- Adél, szobaleány — — Szoyer Ilonka

Holnap, pénteken, május hó 4-én:

Cifra nyomorúság.

Színmű.

A tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szájakban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek úgy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemben, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JANOS

mag- és virágkereskedés Debrecen, Kossuth-utca.

**Tavaszi és nyári idény 1906. évre.
VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.**

Egy szelvény ára 3'10 mtr. (K 7.—, 8.—, 10.— jó (valódi) hosszú, teljes férfil- (K 12.—, 14.— jobb (valódi) tönnyre elegendő (kabát, (K 16.—, 18.— finom (valódi) nadrág és mellény) csak (K 21.— legfinomabb (valódi) yapjuból.)

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K. 20.—, valamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kangarn stb., gyári árban az elismert szolid posztó-gyári raktár által

Siegel-Imhof, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállításért felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök bérülnek, hogy szöveteket fenti cégnél közvetlen gyári piacon rendelheti.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult hatásos, mely már több mint 38 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult közvélemény, csúszni és meghűtésoknál bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cég-jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyesül minden gyógy-szerterében kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszerterés
az „Arany aranyházban”, Prágában.
Eltérő elnevezések is vannak. Kérlek meg a címet.

Saját készítményű sérvkötők, haskötők, hátegyenesítők.

Orthopédiai cikkek, mértékszerinti készítése, valamint szakszerű javítása elvállaltatik.

Nagyválaszték valódi francia és amerikai gumi különlegességek férfi- és női övszerekből.

SCHÖNSANDOR
keztüi, kátszer és orvosi műszerterés
Debrecen, Piac-utca 12. szám. Stencinger-ház.

Legdivatosabb női, uri és gyermek keztük,

Glace és mosható szarvasbőrből, valamint selyem és csipke szövetekből

Harisnya kötők nadrág tartók nagy választékban.

1 pár keztü tisztítás vagy mosás 20 fillér

A világ legjobb cséplőkészletei. Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Hatósági engedély nélkül szalmafedeleles házak között is használhatók.

112 díjjal kitüntetett!!

A világ legegyszerűbb és legtokéletesebb motor-cséplőkészleteit, valamint a legtokéletesebb benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorokat ajánlja teljes jótállás mellett legjutányosabb árban 3—5 évi részletfizetésre:

Kállay motortelepe Budapest, VI., Nagymező-utca 37—39.

Csak ezen telepen szereshetők be a világhírű, szabad szemmel látható befecskendező készülékkel ellátott gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorok és villanyos gyújtású benzinlokomobil cséplőkészletek.

Nagy munkateljesítés. * Olcsó árak. * Legcsekélyebb napi költség.

Aki elismert kitűnő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos Kállay F. és Tsa, Budapest, Nagymező-u. 37—39. címre ügyelni! Arjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.
Keil-féle „Glasur” ténymáz 90 fill.
Keil-féle arany-ténymáz képkereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmakalap festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:
Borsos Kata cégnél DEBRECZEN.

A Közgazdasági Bank részvénytársaság

üzleti helyiségei, valamint a **GENERALI** biztosító intézet főügynöksége

f. évi május 3-án

Csütörtökön reggeltől fogva a Piac-utczai Steinfeld-féle házban található.

Az Igazgatóság.

MEGNYILT

az uri divat különlegességi áruház

„NYAKKENDŐ KIRÁLY”-HOZ

Debrecen, Főposta mellett.

Kalap gyári raktár. Hazai gyártmányu fehéreneműek.

Legjobb minőségű árak.

Olcsó szabott árak!

Telefonszám 214.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és elegendő
költségvetések
teljesen díjtalanul.

JÓ
REKLÁM
BIZTOS
SÍKER

GOLDBERGER AY.
BUDAPEST, VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Csak
Selle és Kary

REDIN

legjobb
tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábélre.
Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Szives figyelmébe ajánlom

mindenkinek az új motor üzemű
kávé pörkölőmön előállított

pörkölt kávéimat

melyek zamatra aromára és izre

felülmulhatatlanok.

Félegyházy János

fűszer, csemege, bor, ásvány viz, fü-
mei és Triestzi kávé nagy raktár és

kávé pörköldé.

Hirdetések **FELVÉTELNEK E LAP KIADÓHIVATALÁ-**
BAN, Csapó-utca 10 szám. — Telefon szám 275

TÖRÖK a SZERENCSE KOVÁCSAI

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rö-
vid idő alatt **25 millió** koronánál több **nyere-**
ményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb**
nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a 600.000 koronás főnyereményt,

a legnagyobb 400.000 koronás főnyereményt

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**,
3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**,
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000
500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennél fogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesély-
dusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy sze-
rencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre ismét **62.500** pénznyeremény jut

és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett
álló szerencseszámot!

Sok pénz szépe varázsolja az életet! Talán megépi a
ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mel-
lett álló sorsjegy megvételé által egy főnyeremény-
nyel. A véletlen nagy szerencset játszik az életben és
könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen
folytan a neve melletti számot eltalálta, melyre egy
nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	4040	Dezsó, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Jozsa	20284	Ódón, Narcisz	20989
Adolt, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pal, Neszti	24237
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jeno, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatólia	21619	Eudre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfred, Apollonia	24245	Ernö, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Patrónela	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornel, Klara	35318	Rudolf, Pirooska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyos, Gabriella	34933	Kristof, Klótild	36325	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	Laszlo, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leo, Kuniganda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Béti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Artúr, Bella	41794	Géza, Hermína	51338	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	86049
Aurel, Brigitta	41988	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86314	Ihmár, Theodora	92773
Átila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadár, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84778	Gyula, Iduska	89219	Érton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyas, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabas, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugo, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vimos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignac, Irén	123546	Miksa, Melvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Ilés, Irma	123510	Mór, Marenit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Daniel, Ernestin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Maria	5488	Lejmond, Luizanna	123522
David, Eva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nye-
remény esetleg **1.000.000** korona;

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyeremény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000**
2 á **90.000**, 2 á **80.000**, 2 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, 3 á **40.000**
3 á **30.000**, 6 á **25.000**, 9 á **20.000**, 13 á **15.000**, 44 á **10.000** korona és
még sok egyéb nyeremény

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. —.75, vagy **1.50**; ¹/₄ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona.

¹/₂ " " " **3.—**, " " " **6.—**; ¹/₁ " " " **6.—**, " **12** "

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos
tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. május hó 6-12

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak

TÖRÖK A. B. T.

Sürgőycim:
Törökék, Budapest.

bankháza, BUDAPESTEN.

Sürgőycim:
Törökék, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.** II. fiók:
Muzeum-körut 11/a.

238-4-3